

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фінанси»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Корпоративні фінанси»

Рік навчання 2, семестр 3, 4

Форма здобуття вищої освіти денна

Кількість кредитів ЄКТС 6

Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

к.е.н., доцент Олійник Лариса Анатоліївна

oliynik_larisa@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1826>

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1896>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Фінанси відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві. Вони формують його життєдіяльність, потенціал, забезпечуючи при цьому реалізацію поставлених кожною людиною, кожним підприємством та державою завдань і цілей. Розуміння сутності грошей, кредитних відносин, валютних відносин, принципів побудови та функціонування кредитної і банківської системи дозволяє об'єктивно оцінювати фінансове середовище, в якому функціонує господарюючий суб'єкт і приймати ефективні фінансові рішення в процесі підприємницької, торговельної та біржової діяльності. Дисципліна «Фінанси» відноситься до числа спеціальних базових дисциплін і вивчає сутність фінансів, грошей та кредиту, їх функцій в суспільстві, ролі в процесі становлення ринкової економіки, складу кредитної, податкової системи і функцій їх компонентів. Основною метою освітньої компоненти є набуття здобувачами вищої освіти системи спеціальних знань та вмінь з проблем розвитку та сучасного стану фінансової системи. Завдання: формування цілісної системи знань про суть і форми прояву фінансів, механізм функціонування фінансових відносин та їх оптимізацію у суспільстві, склад і структуру фінансової системи, сукупність фінансових органів та інститутів, засади формування і функціонування окремих сфер і ланок фінансової системи.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПРН 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
3 семестр				
Модуль 1. Сутність, історія та розвиток фінансової науки в Україні та світі				
Тема 1. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	4/4	Знати специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	25
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки	4/4	Розуміти етапи еволюції фінансів. Вміти аналізувати фінансові категорії як форму наукового пізнання сутності фінансів та праці науковців.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	25
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки в Україні	4/4	Розрізняти взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями, функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	20
Тест до модуля 1				30
Разом за модулем 1				100
Модуль 2. Фінансова система, фінансова політика, механізм, право та безпека				

Тема 4. Фінансова система	4/4	Знати сутність фінансової системи та її структуру, характеристику сфер і ланок фінансової системи, її завдання та функції.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	20
Тема 5. Фінансова політика і фінансовий механізм	4/4	Розуміти мету та необхідність проведення державної фінансової політики. Розрізняти види фінансової політики, методи та інструментарій фінансового механізму.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	20
Тема 6. Фінансове право та фінансове законодавство	2/2	Знати зв'язок теорії фінансів і фінансового права; принципи та методи фінансового права; закони, що регламентують фінансові питання.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	15
Тема 7. Фінансова безпека	2/2	Розуміти сутність фінансової безпеки держави. Вміти розраховувати складові фінансової безпеки держави за різними методиками. Аналізувати показники фінансової безпеки держави та складові фінансової системи та фінансового механізму.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розрахунок показників фінансової безпеки держави.	15
Тест до модуля 2				30
Разом за модулем 2				100
Модуль 3. Ланки державних фінансів та їх характеристика. Податкова система				
Тема 8. Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави. Бюджетний процес	5/5	Знати сутність державних фінансів, державного бюджету та бюджетної системи, їх призначення та функції. Розуміти необхідність проведення бюджетної політики в державі, принципи побудови бюджетної системи. Аналізувати етапи бюджетного процесу. Розрізняти види державного боргу.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Вивчення етапів бюджетного процесу, аналіз дохідної та видаткової частини Державного бюджету.	25
Тема 9. Податки, податкова система	5/5	Знати основні функції податків, класифікацію податків за різними ознаками; принципи оподаткування та податкової системи держави; види податків та зборів. Розуміти роль податків у системі доходів Державного та місцевих бюджетів.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	25
Тема 10. Державний кредит і державний борг	4/4	Знати економічну сутність державного кредиту, форми державного кредиту, методи управління державним боргом. Розрізняти види державного боргу.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач. Доповіді з презентаціями.	20
Тест до модуля 3				30
Разом за модулем 3				100
Модуль 4. Фінанси місцевих бюджетів та бюджетне вирівнювання				

Тема 11. Місцеві фінанси	4/4	Знати характерні особливості місцевих фінансів. Розрізняти джерела формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Аналізувати структуру доходів та видатків місцевих бюджетів.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді з презентаціями.	35
Тема 12. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	3/3	Знати види міжбюджетних відносин, сутність бюджетного федералізму. Розуміти фінансового вирівнювання в Україні та закордоном.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	35
Тест до модуля 4				30
Разом за модулем 4				100
Всього за 3 семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100
4 семестр				
Модуль 5. Страхування, страховий ринок, соціальне державне страхування				
Тема 13. Сутність та призначення страхування, його принципи та функції	4/4	Знати економічну природу та суть страхування, передумови страхових відносин, класифікацію ризиків.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення.	25
Тема 14. Страховий ринок	3/3	Розуміти сутність страхового ринку, розвиток системи страхування в Україні. Знати характеристику ринку страхових послуг.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення. Розв'язок задач.	25
Тема 15. Соціальні позабюджетні фонди	3/3	Знати систему централізованих фондів цільового призначення. Вміти застосовувати набуті знання для визначення особистих ризиків та їх нейтралізацію через механізм страхового захисту.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Доповіді, обговорення. Розв'язок задач.	20
Тест до модуля 5				30
Разом за модулем 5				100
Модуль 6. Фінанси суб'єктів господарювання та домогосподарств				
Тема 16. Фінанси суб'єктів господарювання	4/4	Знати сутність фінансів підприємств, фінансові відносини, які можуть виникати у підприємств, напрями формування та використання фінансових ресурсів, методи фінансової діяльності підприємств.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	25
Тема 17. Фінанси домогосподарств	3/3	Розуміти чому домогосподарства виділяють в окрему ланку, яка їх роль в фінансовій системі. Знати форми грошових заощаджень, оцінювати рівень життя населення.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	25
Тема 18. Фінансовий менеджмент	3/3	Знати сутність, функції, механізм фінансового менеджменту підприємства.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	20
Тест до модуля 6				30
Разом за модулем 6				100

Модуль 7. Фінансовий ринок і міжнародні фінанси				
Тема 19. Фінансовий ринок	3/3	Розуміти структуру фінансового ринку. Знати характеристику окремих ланок фінансового ринку, сутність та функції валютного ринку, принципи функціонування кредитного ринку, фінансові інструменти фондового ринку.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	20
Тема 20. Міжнародні фінанси	3/3	Знати сутність і призначення міжнародних фінансів, міжнародні фінансові організації та інституції, характеристику міжнародного фінансового ринку.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	20
Тема 21. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	2/2	Знати реалізацію фінансової політики, особливості структури фінансової системи, органи державного управління фінансами в країнах з розвинутою ринковою економікою.	Виконання практичної роботи, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	15
Тема 22. Фінанси Європейського Союзу	2/2	Знати передумови економічної інтеграції в Європі. Розуміти валютно-фінансову конвергенцію та особливості організації фінансів Європейського Союзу, принципи та сутність бюджету Європейського Союзу.		15
Тест до модуля 7				30
Разом за модулем 7				100
Всього за 4 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Державні фінанси і контроль. Навч. посібник К.: Вид. центр НУБіП України. 2022. 516 с.
2. Венгер В.В. Фінанси: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
3. Волохова І.С., Хомутенко А.В. та ін. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку фінансової системи України : монографія / за ред. д. е. н. І.С. Волохової. Харків: Іванченка І. С., 2021. 395 с.
4. Гербич Л. А. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
5. Каламбет С.В., Півняк Ю.В. Фінанси підприємств. Практикум: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДНІПРО. 2020. 240 с.
6. Ковленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2019. 578 с.
7. Кремень О. І. Фінанси : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
8. Лазаришина І. Д., Олійник Л. А. Екологічне оподаткування в європейському союзі та Україні: тенденції й перспективи. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. №4 (7). URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/ujae_2022_r04_a25.pdf
9. Лютий І. О. Фінанси та страхування: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 732 с.
10. Негода Ю.В., Олійник Л.А. Місцеві фінанси: навчальний посібник для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», 3-тє видання перероблене та доповнене. К.: ЦП «Компринт», 2021. 425 с.
11. О. Pashchenko, О. Zharikova, L. Oliinyk. Доходи як один із факторів добробуту населення України: сучасний стан. *Науковий журнал "Економіка і управління бізнесом"*. 2022. ТОМ 13, № 2. URL: [http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy13\(2\).2022.51-69](http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy13(2).2022.51-69)
12. Lazaryshyna, I., Nehoda, Yu., Oliinyk, L. The EU environmental taxation influence on a sustainable development. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 4(32). 2022. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4\(32\)-301-320](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4(32)-301-320)
13. Олійник Л. А. Особливості та напрями реалізації спільної сільськогосподарської політики ЄС. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. №3(7). URL: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-30>
14. Олійник Л.А. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Фінанси» для студентів ОС «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОП «Корпоративні фінанси». Київ : Компринт, 2024. 45 с.
15. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». Київ, 2017. 184 с.
16. Ярошевич Н. Б. Фінанси, гроші та кредит: підручник. Львів: «Новий Світ2000», 2023. 414 с.
17. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
18. Електронна бібліотека НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
19. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
20. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/>
21. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
22. Офіційний веб-портал Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>
23. Офіційний веб-портал Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>.
24. Офіційний веб-портал Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <http://mtu.gov.ua/>.

25. Офіційний веб-портал Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
26. Офіційний веб-портал Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
27. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk>
28. Податковий кодекс України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
29. Про бюджетну класифікацію : Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>
30. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 1997 р. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>
31. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
32. Open budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/budget-literacy/budget-system/structure>
33. Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/uk>